

fit en Kirkeminister, som vilde være samvittighedsløs over for Kirken, vilde denne være ilde stillet ved dette Lovforslag.

Det er, som sagt, et Punkt, som jeg gerne vilde have nærmere overbejst; men da der ikke er Tid til det, vil jeg slutte med at udtale, at jeg vil stemme for Loven med det Haab, at der altid vil være en Kirkestyrelse, som vil sørge for at varetage Kirkens Lære.

Madsen-Nygdal: Det er jo ikke ganske behageligt, da Tiden er saa langt fremrykket, at saa Ordet i Anledning af en saa stor og vigtig Sag, som den, det foreliggende Lovforslag omhandler; men jeg finder det dog nødvendigt at gøre nogle enkelte Bemærkninger.

I Gaar sluttede vi i alt Fald foreløbig Behandlingen af en af disse saakaldte Agrarlove, som der fra en vis Side er gjort saa meget Væsen af, men som jeg og vistnok mange ærede Medlemmer i denne Sal ikke tillægger nogen videre reel Betydning. I Dag begynde vi paa en anden af disse Agrarlove, og jeg er ogsaa her i det Tilfælde, at jeg ikke kan tillægge dette Lovforslag — i alt Fald ikke i den Form, hvori det foreligger — nogen videre reel Betydning eller nogen hunderlig Værdi. Jeg skal dog erkende, at det rører ved en vigtig Sag, maaske den vigtigste Sag, som har foreligget i flere Aar paa et særligt Lovforslag. Jeg vil nemlig hævde, at det ærede 1ste Medlem for 8de Kred (Breinholt) har Ret, naar han kalder Tienden et Trællemæle fra Fortiden, og andre ærede Medlemmer baade i denne Sal og andetsteds have jo mange Gange udtalt noget lignende. Det er ogsaa min Betragtning, at Tienden i sin Oprindelse er en Uretfærdighed, ligesom ogsaa dens Opretholdelse er en Uretfærdighed, og at det vil være en Samfundsopgave og et Samfundsarbejde af første Rang, at søge at faa den afløst. Som Følge deraf siger jeg, at dette Lovforslag rører ved et af de vigtigste Spørgsmaal, jeg i alt Fald kender. Spørgsmaalet er jo ogsaa gammelt; det er ligesaa gammelt her til Lands som den fri Forsatning. Alle rede i Halvtredserne kom der stærke Røster frem baade i Folketinget og i Landstinget og ogsaa fra meget konservative Mænd i Retning af en Tiendeafløsning. Det er dog ikke min Mening, her at komme ind paa nogen historisk Skildring af, hvad der er sket siden den Tid; det er der ikke nogen som helst Opfordring til nu at røre ved; men jeg vil sige, at naar man nu, som det jo synes, og som det jo ogsaa er udtalt i Dag, hører, at man vil gennemføre en Lov om

Tiendeafløsning med saadant Hastværk, at den skal gennemføres her i Løbet af et Par Dage uden Udvalg, uagtet den aldrig har foreligget før i dette Ting, i alt Fald ikke siden Begyndelsen af Halvtredserne, forekommer det mig at være et utilbørligt Hastværk. Det er efter mit Støn ikke nogen rigtig Maade at behandle en saa stor Sag paa; men det er jo et nyt og ejendommeligt Eksempel paa den saakaldte Forhandlingspolitik, som man har ført gennem de senere Aar, og som jeg har haft Vælgthed til at omtale tidligere, og som jeg derfor ikke skal røre ved i Dag. Denne Forhandlingspolitik har navnlig givet sig Udslag i, at de vigtigste Sager altid ere afgjorte i Forvejen, og saaledes forholder det sig nok ogsaa med denne Sag. Det vilde derfor være temmelig uforskelst for mig eller andre Medlemmer at staa her og holde lange Fordrag om en Sag, som jo er afgjort i Forvejen — det mener jeg at kunne komme af, hvad der nu foreligger — og jeg finder det derfor ufornødent at spille mange Ord paa denne Sag og skal derfor ikke komme nærmere ind derpaa. Jeg vil dog i Anledning af Bemærkninger, der ere faldne her i Salen i Dag, sige, at naar det tales i saa høje Toner, om at der opnaas saa store Goder ved denne Lov, og naar man har udtalt saa stor Glæde ved dette Lovforslag, saa kan jeg ikke forstaa, hvordan man kan finde Anledning til at udtale nogen stor Glæde ved et saadant Lovforslag eller finde, at der opnaas store Goder ved dette Lovforslags Gennemførelse. Jeg er her i det Tilfælde, at jeg hverken føler Glæde eller Sorg ved, at dette Lovforslag bliver til Lov. Jeg anser det for temmelig uforskelst og temmelig ligeegyldigt. Efter min Betragtning vil denne Lov ikke i nogen væsentlig Grad hverken gøre Skade eller Gavn, og jeg skal derfor i det hele over for dette Lovforslag, hvis det er Meningen, at det skal blive til Lov i den foreliggende Skikkelse, indtage den Stilling, at jeg ikke videre vil blande mig i den Historie og hverken vil stemme for eller imod det.

Jeg skal med et Par Bemærkninger begrundede denne min Stilling. Naar der i § 1 staar, at enhver Tiendeudløse, af hvad Navn nævnes kan, kan afløses med en Kapital en Gang for alle paa de i nærværende Lov indeholdte Bilkraa; saa er det jo meget godt, men det kan ogsaa ske nu, saa det er ikke noget nyt, der derved er tilføjet. Der kan jo opnaas Tiendeoverenskomster den Dag i Dag, og der er allerede oprettet mange saadanne. Vi have heldigvis Lov dertil, og det have vi haft i mange Aar, saa i den Henseende tilføjes der ikke noget nyt, i ethvert